P9_TA(2021)0020

Достъп за всеки до достойни жилища на разумни цени

Резолюция на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно достъпа за всеки до достойни жилища на разумни цени (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Европейският парламент,

— като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално член 3, параграф 3 от него, и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално членове 9, 14, 148, 151, 153, 160 и 168 от него, както и Протокол № 26 към ДФЕС относно услугите от общ интерес,

— като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално дял IV от нея (Солидарност),

— като взе предвид Всеобщата декларация на ООН за правата на човека, и по-специално членове 8 и 25 от нея,

— като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания,

— като взе предвид заключителните наблюдения на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания от септември 2015 г. относно първоначалния доклад на Европейския съюз до Комитета от юни 2014 г.,

— като взе предвид целите за устойчиво развитие (ЦУР), приети от световните лидери през септември 2015 г. и одобрени от Съвета, по-специално ЦУР 11 относно устойчиви градове и селища и ЦУР 3 относно осигуряване на здравословен живот и насърчаване на благосъстоянието на всички хора от всички възрастови групи;

— като взе предвид Женевската харта на ООН за устойчиви жилища и нейната цел да се осигури достъп до достойно, подходящо, финансово достъпно и здравословно жилищно настаняване за всички [1],

— като взе предвид насоките на СЗО относно жилищата и здравето от 2018 г. „Препоръки за насърчаване на здравословни жилища за устойчиво и справедливо бъдеще“ [2],

— като взе предвид Европейския стълб на социалните права (ЕССП), провъзгласен от Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия през ноември 2017 г., и по-специално неговите принципи № 19 „Жилищно настаняване и помощ за бездомните хора“ и № 20 „Достъп до основни услуги“,

— като взе предвид преразгледаната Европейска социална харта, и по-специално член 30 относно правото на закрила срещу бедност и социална изолация, член 31 относно правото на жилище и член 16 относно правото на семейството на социална, правна и икономическа защита,

— като взе предвид плана за действие на партньорството за жилищно настаняване в рамките на Програмата на ЕС за градовете от 2018 г. [3],

— като взе предвид Новата програма за градовете, приета през октомври 2016 г. на Конференцията на ООН по въпросите на жилищната политика и устойчивото градско развитие (Хабитат III), която се провежда на всеки 20 години,

— като взе предвид доклада на работната група на високо равнище относно инвестициите в социална инфраструктура в Европа от 2018 г. [4],

---

[1] https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/ENG_Geneva_UN_Charter.pdf
[2] https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines
[3] https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/final_action_plan_euua_housing_partnership_december_2018_1.pdf
[4] Доклад на работната група на високо равнище относно инвестициите в социална инфраструктура в Европа: Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe (Насърчаване на инвестициите в социална инфраструктура в Европа), от Ливе Франсен, Джино дел Буфало и Едоардо Ревилио (януари 2018 г.).

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

— като взе предвид становището на Комитета на регионите, озаглавено „Към европейска програма за жилищно настаняване“ ([5]),

— като взе предвид изявлението на Еврогрaдове от 2016 г. относно държавната помощ и местните обществени услуги ([6]),

— като взе предвид заключителното комюнике от 19-та неформална среща на европейските министри, отговарящи за жилищната политика, проведена на 9 и 10 декември 2013 г. ([7]),

— като взе предвид резолюцията от 2014 г. на кметовете на големи европейски градове относно правото на жилище ([8]),

— като взе предвид работния документ на службите на Комисията от 26 април 2017 г., озаглавен „Преглед на постигнатото по препоръката от 2013 г. на тема „Инвестициите в децата — изход от порочния кръг на неравностойното положение“ (SWD(2017)0258),

— като взе предвид доклада на специалния докладчик на ООН от 30 декември 2015 г. относно подходящите жилищни условия като компонент на правото на подходящ стандарт на живот и правото на недискриминация в този контекст (A/HRC/31/54) ([9]), в който бездомничеството се анализира като глобална криза в областта на правата на човека, която изисква спешна глобална реакция;

— като взе предвид пакета от мерки на Комисията в областта на социалните инвестиции от 2013 г.,

— като взе предвид препоръката на Комисията от 20 февруари 2013 г., озаглавена „Инвестициите в децата: изход от порочния кръг на неравностойното положение“ (2013/112/EU),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 5 април 2011 г., озаглавено „Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.“ (COM(2011)0173), и последващите доклади за изпълнението и оценката,

— като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Рамка за качеството за услугите от общ интерес в Европа“ (COM(2011)0900),

— като взе предвид предложението за решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 14 октомври 2020 г., озаглавено „Вълна на саниране за Европа — екологизиране на нашите сгради, създаване на работни места, подобряване на качеството на живот“ (COM(2020)0662),

— като взе предвид законодателната си резолюция от 10 юли 2020 г. относно предложението за решение на Съвета относно насоки за политиките за заетост на държавите членки ([10]),

— като взе предвид своята резолюция от 15 юни 2020 г. относно европейската защита на трансграничните и сезонните работници в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19 ([11]),

— като взе предвид своята резолюция от 15 януари 2020 г. относно Европейския зелен пакт ([12]),

— като взе предвид своята резолюция от 10 октомври 2019 г. относно политиките за заетост и социалните политики за еврозоната ([13]),

---

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion
([6]) https://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20state%20aid%20and%20local%20public%20%20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54
([10]) Приети текстове, P9_TA(2020)0194.
([11]) Приети текстове, P9_TA(2020)0176.
([12]) Приети текстове, P9_TA(2020)0005.
([13]) Приети текстове, P9_TA(2019)0033.

— като взе предвид своята резолюция от 26 март 2019 г. относно финансовите престъпления, данъчните измами и избягването на данъци ([14]),

— като взе предвид своята резолюция от 13 март 2019 г. относно европейския семестър за координация на икономическите политики: аспекти, свързани със заетостта и социалната политика, в годишния обзор на растежа за 2019 г. ([15]),

— като взе предвид своята резолюция от 2 март 2020 г. относно Европейската стратегия за хората с увреждания след 2020 г. ([16]),

— като взе предвид своята резолюция от 16 ноември 2017 г. относно борбата срещу различните видове неравенство като средство за стимулиране на създаването на работни места и на растежа ([17]),

— като взе предвид своята резолюция от 24 октомври 2017 г. относно политиките относно минималния доход като средство за борба срещу бедността ([18]),

— като взе предвид своята резолюция от 7 юли 2016 г. относно прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, и по-специално окончателните забележки на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания ([19]),

— като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2016 г. относно бежанците: социално приобщаване и интеграция на пазара на труда ([20]),

— като взе предвид своята резолюция от 26 май 2016 г. относно бедността през призмата на равенството между половете ([21]),

— като взе предвид своята резолюция от 14 април 2016 г. относно постигане на целта за борба с бедността в контекста на увеличаването на разходите на домакинствата ([22]),

— като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2015 г. относно намаляване на неравенството, и по-специално на бедността сред децата ([23]),

— като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2015 г. относно политиката на сближаване и маргинализираните общности ([24]),

— като взе предвид своята резолюция от 16 януари 2014 г. относно стратегия на ЕС за борба с бездомността ([25]),

— като взе предвид своята резолюция от 11 юни 2013 г. относно общинските жилища в Европейския съюз ([26]),

— като взе предвид доклада на Организацията на обединените нации от 26 декември 2019 г. относно Насоките за прилагане на правото на подходящо жилищно настаняване на специалния докладчик относно подходящите жилищни условия като компонент на правото на подходящ стандарт на живот и правото на недискриминация в този контекст,

— като взе предвид Препоръка CM/Rec(2010)5 на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 31 март 2010 г. за мерки за борба с дискриминацията, основана на сексуалната ориентация и половата идентичност,

---

([14]) Приети текстове, P8_TA(2019)0240.
([15]) Приети текстове, P8_TA(2019)0202.
([16]) Приети текстове, P9_TA(2020)0156.
([17]) ОВ C 356, 4.10.2018 г., стр. 89.
([18]) ОВ C 346, 27.9.2018 г., стр. 156.
([19]) ОВ C 101, 16.3.2018 г., стр. 138.
([20]) ОВ C 101, 16.3.2018 г., стр. 2.
([21]) ОВ C 76, 28.2.2018 г., стр. 93.
([22]) ОВ C 58, 15.2.2018 г., стр. 192.
([23]) ОВ C 366, 21.10.2017 г., стр. 19.
([24]) ОВ C 366, 21.10.2017 г., стр. 31.
([25]) ОВ C 482, 23.12.2016 г., стр. 141.
([26]) ОВ C 65, 19.2.2016 г., стр. 40.

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

— като взе предвид второто проучване сред ЛГБТИ лицата, проведено през май 2020 г. от Агенцията на Европейския съюз за основните права;

— като взе предвид Европейската гражданска инициатива „Жилища за всички“ ([27]),

— като взе предвид проучването на Комисията от юни 2020 г., озаглавено „Правно признаване на предпочитания пол в ЕС: пътят на транссексуалните хора към пълно равенство“ ([28]);

— като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси (A9-0247/2020),

А. като има предвид, че достъпът до подходящо жилище е основно право, което трябва да се разглежда като предпоставка за упражняването на останалите основни права и за достъпа до тях, както и за воденето на живот в достойни за човека условия; като има предвид, че националните, регионалните и местните органи на държавите членки имат задължението да определят своя собствена жилищна политика и да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в рамките на техните жилищни пазари това основно право се зачита;

Б. като има предвид, че както е посочено в член 151 от ДФЕС, Съюзът и държавите членки, като осъзнават основните социални права, като тези, залегнали в Европейската социална харта, подписана в Торино на 18 октомври 1961 г., и в Хартата на Общността за основните социални права на работниците от 1989 г., си поставят за цел насърчаване на заетостта, подобряване на условията на живот и труд, така че да се постигне тяхното хармонизиране, като същевременно се осъществява подобряване, осигуряване на подходяща социална закрила, диалог между управлението на предприятията и работниците, развитие на човешките ресурси с оглед постигане на устойчиви високи равнища на заетост и борба с изключването от обществения живот;

В. като има предвид, че ЕС и неговите държави членки имат задължение да осигурят достъпа на всички хора до достойни жилища на достъпни цени в съответствие с основните права, заложени например в членове 16, 30 и 31 от Европейската социална харта и в Европейския стълб на социалните права;

Г. като има предвид, че съгласно член 36 от Хартата на основните права на Европейския съюз „Съюзът признава и зачита достъпа до услугите от общ икономически интерес, предвиден от националните законодателства и практики в съответствие с Договорите“ с цел да насърчава социалното и териториално единство на Съюза; като има предвид, че услугите от общ интерес се класифицират като такива от публичните органи на държавите членки и следователно са обвързани със специфични задължения за предоставяне на обществени услуги; като има предвид, че тези услуги могат да бъдат предоставяни от държавата или частния сектор; като има предвид, че тези услуги включват социалното жилищно настаняване като социална услуга от общ интерес; като има предвид, че социалните услуги от общ интерес отговарят на нуждите на уязвимите граждани в съответствие с принципите на солидарност и равен достъп; като има предвид, че в съобщението на Комисията относно рамката за качеството за услугите от общ интерес в ЕС се гарантира достъпът на всички граждани до основни услуги и се насърчава качеството в областта на социалните услуги;

Д. като има предвид, че в ЦУР 11 се призовава за конкретни цели за 2030 г., за да се гарантира достъпът на всички до подходящи, безопасни и финансово достъпни жилища и основни услуги, за обновяване на бедните квартали и за подобряване на приобщаващата и устойчива урбанизация и капацитета за основано на участието, интегрирано и устойчиво планиране и управление на селищата във всички държави;

Е. като има предвид, че все по-голям брой жители на ЕС с ниски и средни доходи се сблъскват с трудности по отношение на финансовата достъпност на жилищата, имат прекомерно високи разходи за жилище и поддръжка, живеят в жилища, в които са налице опасения за безопасността и които са нездравословни, с ниско качество, трудно достъпни, енергийно неефективни или пренаселени, или тези лица са бездомни или застрашени от отстраняване от заеманите от тях жилища;

Ж. като има предвид, че увеличаването на броя на завършените жилищни проекти не подобрява значително достъпа до жилищно настаняване за лицата, чийто доход е твърде нисък, за да могат да си позволят да плащат наем по пазарни цени, но твърде висок, за да отговарят на условията за социално жилище; като има предвид, че този проблем засяга по-специално самотни родители, големи семейства и млади хора, които навлизат на пазара на труда;

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_bg
([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

З. като има предвид, че по данни на Eurofound неподходящите жилищни условия струват на икономиките на ЕС 195 милиарда евро годишно ([29]); като има предвид, че през 2018 г. 17,1 % от жителите на ЕС са живеели в пренаселени жилища ([30]); като има предвид, че в ЕС 28,5 % от младежите на възраст между 25 и 34 години живеят с родителите си; като има предвид, че тази стойност зависи от различни, предимно социално-икономически фактори, както и от наличието на жилища ([31]); като има предвид, че до 2030 г. над две трети от световното население ще живее в градовете ([32]);

И. като има предвид, че между 2010 г. и 2018 г. делът на хората в ЕС, чиито разходи за жилища надвишават 40 % от техния приравнен разполагаем доход, възлиза на 10,2 %, въпреки че се отчитат съществени разлики между отделните държави — членки на ЕС;

Й. като има предвид, че цените на жилищата растат непрекъснато всяка година и то с по-бързи темпове от разполагаемия доход; като има предвид, че понастоящем за европейските граждани жилищните разходи представляват най-голямото разходно перо;

К. като има предвид, че съгласно изчисленията жилищният пазар генерира около 25 трилиона евро и поради това е от съществено значение за създаването на работни места и движеща сила на икономическата активност, като оказва влияние върху трудовата мобилност, енергийната ефективност, търсенето и устойчивостта на инфраструктурата, устойчивия транспорт и градското развитие, наред с много други области;

Л. като има предвид, че през последните десетилетия достъпността на жилищата и жилищните условия за собствениците и наемателите с ниски доходи са се влошили; като има предвид, че почти 38 % от изложените на риск от бедност домакинства са изразходвали над 40 % от своя разполагаем доход за жилища; като има предвид, че ако се вземат предвид жилищните разходи, броят на изложените на риск от бедност хора в ЕС се увеличава на 156 милиона;

М. като има предвид, че през последното десетилетие разходите за наем в ЕС са се увеличили, а между 2007 и 2019 г. в 22 държави членки са се увеличили и цените на жилищата;

Н. като има предвид, че последните доказателства, събрани след избухването на пандемията от COVID-19, показват, че в средносрочен план икономическата рецесия и загубата на работни места могат допълнително да увеличат дела на хората с прекомерно високи жилищни разходи и на бездомните в ЕС;

О. като има предвид, че в много държави членки жилищната криза засяга по-сериозно градските райони, където вече е трудно да се намерят финансово достъпни жилища на пазарни цени, включително за домакинства със средни доходи;

П. като има предвид, че жилищната криза засяга както богатите, така и не толкова богатите държави, което води до социално изключване и пространствена сегрегация; като има предвид, че достъпът до достойни жилища на достъпна цена е по-труден за уязвимите групи, към които спадат работещите бедни, жените, младите хора, и по-специално младите безработни лица, самотните родители, големите семейства, възрастните хора, особено тези, които живеят сами, ЛГБТИК лицата, мигрантите, бежанците, хората с увреждания, хората с физически или психиатрични заболявания, както и хората от маргинализирани общности, в т.ч. ромите;

Р. като има предвид, че кризата, свързана с COVID-19, задълбочи жилищната несигурност, свръхзадлъжнялостта и риска от отстраняване от жилище и изпадане в бездомност, и показа несигурното положение на много хора, особено на възрастните хора, но също така и на работниците мигранти и сезонните работници, които нямат достъп до жилища, които да отговарят на здравните изисквания и изискванията за социално дистанциране;

С. като има предвид, че проучването на Eurofound във връзка с COVID-19 показа, че през април 2020 г. 38 % от респондентите обявяват, че финансовото им състояние вече се е влошило, а 47 % ([33]) съобщават, че срещат трудности да се издържат — стойност, която достига 87 % сред безработните лица; като има предвид, че сред тях близо 30 % вече са имали просрочени плащания за битови сметки, а 22 % — за плащания за наем или ипотечен заем, като една пета от хората изпитват страх за стабилността на жилищната си ситуация поради просрочени наеми; като има предвид, че проучванията на Eurofound показват, че през 2016 г. 14 % от хората в ЕС-28 съобщават, че имат просрочени

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness

задължения, тъй като не са били в състояние да извършват плащания по график, свързани с наеми или ипотечни заеми, потребителски кредити, заеми от приятели или роднини или сметки за битови или телефонни услуги; като има предвид, че за 21 % съществува опасност от свръхзадлъжнялост, ако се включи делът на хората, които изпитват затруднения (или големи затруднения) да се издържат, но (все още) нямат просрочени задължения;

Т. като има предвид, че пандемията от COVID-19 оказа опустошително въздействие върху европейския пазар на труда, за който Международната организация на труда изчислява, че през второто тримесечие е налице загуба на работно време, която се равнява на 44 милиона работни места на пълно работно време; като има предвид, че кризата с COVID-19 влоши положението на неправителствените и благотворителните организации, които традиционно помагат на хора в трудни жилищни или житейски ситуации, и доведе до несигурност относно способността им да продължават да предоставят своите услуги;

У. като има предвид, че отстраняването от имот се определя като постоянно или временно отстраняване на отделни лица, семейства и/или общности против тяхната воля от домовете и/или земята, която обитават, без предоставяне на и без достъп до подходящи форми на правна или друга защита, които да са в съответствие с международното право в областта на правата на човека; като има предвид, че отстраняването от имот отдавна е признато за грубо нарушение на правата на човека;

Ф. като има предвид, че липсата на подходящо жилище представлява сериозно предизвикателство за много граждани в ЕС; като има предвид, че понастоящем няма точни данни за броя на бездомните хора в ЕС, а стриктното събиране на данни е в основата на всяка ефективна публична политика;

Х. като има предвид, че през последното десетилетие в много държави членки процентът на бездомничеството се е увеличил вследствие на нарастващите жилищни разходи, въздействието на икономическата криза и последвалите политики, включително замразяването или съкращаването на социални програми и обезщетения;

Ц. като има предвид, че програмата „Housing First“ („Жилище преди всичко“) представлява интегрирана стратегия за борба с бездомничеството, съчетаваща помощно жилищно настаняване със социални услуги и интегриране на бездомните хора на пазара на труда; като има предвид, че приемането на нейните принципи от държавите членки може значително да спомогне за намаляване на бездомничеството;

Ч. като има предвид, че принцип № 19 от Европейския стълб на социалните права се отнася до помощта за жилищно настаняване и до бездомните хора; като има предвид, че Комисията обяви, че до февруари 2021 г. ще представи план за действие за изпълнението на този принцип; като има предвид, че бездомничеството е нарушение на правото на подходящо жилищно настаняване и на редица други права на човека, включително правото на недискриминация, здравеопазване, вода и канализация, сигурност на личността и защита от жестоко, унизително и нечовешко отношение ([34]), и с това е в пълно противоречие с целите на ЕС за социален напредък и с неговия социален модел; като има предвид, че вследствие на жилищния си статус бездомните лица и лицата, живеещи в неформални жилища, често са подложени на криминализиране, тормоз, стигматизация, социално изключване и дискриминационно отношение; като има предвид, че те също така често биват лишавани от достъп до санитарно-хигиенни съоръжения, биват задържани и прогонвани от общностите и подлагани крайни форми на насилие; като има предвид, че продължителността на живота на бездомните хора е значително по-ниска от тази на общото население;

Ш. като има предвид, че определението за бездомничество следва да включва както неговия материален аспект (липсата на минимално подходящо жилище), така и социалния му аспект (сигурно място за установяване на семейни или социални отношения, участие в обществения живот и достоен живот) ([35]); като има предвид, че кризата, предизвикана от COVID-19, показа, че борбата с бездомничеството е въпрос, засягащ общественото здравеопазване, и че може да бъдат намерени решения, например чрез предоставяне на временно жилище и налагане на мораториум върху отстраняването от жилища — мерки, които бяха приложени в няколко държави членки;

Щ. като има предвид, че делът на бездомничеството се увеличава в най-малко 24 държави членки; като има предвид, че всяка нощ в Европейския съюз 700 000 бездомни хора са принудени да се спят в приюти или на улицата, което за последните 10 години представлява увеличение от 70 %.

([34]) Окончателен доклад на специалния докладчик на ООН за правото на подходящо жилищно настаняване, стр. 3.

([35]) Доклад на специалния докладчик на Организацията на обединените нации относно подходящите жилищни условия като компонент на правото на подходящ стандарт на живот и правото на недискриминация в този контекст, A/HRC/31/54.

АА. като има предвид, че съществува недостиг на социални и достъпни жилища на разумни цени; като има предвид, че 9,6 % от населението на ЕС-27 живеят в домакинства, които изразходват 40 % или повече от своя приравнен разполагаем доход за жилищно настаняване ([36]); като има предвид, че тежестта на жилищните разходи е по-голяма за хората с увреждания, като коефициентът на прекомерните жилищни разходи за хората с увреждания е 12,5 % в сравнение с 9,9 % за хората без увреждания;

АБ. като има предвид, че достъпността на жилищата трябва да се разглежда в цялостната ѝ връзка с моделите и развитието на доходите, както и със справедливостта при разпределението и прекомерното нарастване на жилищните разходи, и че тя има ясно свързано с пола измерение; като има предвид, че неефективността на пазара на жилища застрашава социалното сближаване в Европа, увеличава бездомничеството и бедността и засяга доверието в демокрацията; като има предвид, че за да се справят с всички тези предизвикателства, националните и местните органи трябва да могат да приемат подходящи жилищни политики, включително мерки за държавна помощ, за да създадат условия и подкрепа за инвестициите в социални и достъпни жилища;

АВ. като има предвид, че в Европа равнището на публичните разходи за социални жилища варира между отделните държави, като някои държави поставят в по-голяма степен от други акцента върху подпомагането в сектора на обществените жилища; като има предвид обаче, че от финансовата криза от 2008 г. насам необходимостта от социални жилища става все по-голяма, тъй като хората с по-ниски доходи са изправени пред засилен финансов натиск по отношение на жилищата; като има предвид, че в държавите, които прилагат универсален модел на социално жилищно настаняване, обикновено секторът на отдаване на жилища под наем е голям, като общата цел е да се насърчава социалното многообразие и да се предотвратява сегрегация, основаваща се на социално-икономически фактори ([37]);

АГ. като има предвид, че през 2018 г. цените на жилищните имоти се повишиха в почти всички държави членки спрямо 2015 г.; като има предвид, че през последните три години цените на жилищните имоти в ЕС са се повишили средно с 5 %;

АД. като има предвид, че през последните години публичните инвестиции в социални жилища са намалели; като има предвид, че разходите на правителствата за социални жилища (трансфери и капитал) представляват едва 0,66 % от европейския БВП, което е под последните исторически ниски равнища и показва тенденция към по-нататъшно намаляване;

АЕ. като има предвид, че жилищният фонд в ЕС се разраства значително, но въпреки това недостигът на жилища остава значителен проблем;

АЖ. като има предвид, че 10,3 % от хората в ЕС имат прекомерно високи жилищни разходи;

АЗ. като има предвид, че неподходящите жилищни условия и бездомничеството се отразяват отрицателно не само на физическото и психическото здраве, благосъстоянието и качеството на живот на отделните лица, но и на достъпа им до заетост и до други икономически и социални услуги;

АИ. като има предвид, че достъпът до съоръжения за отдих, общински центрове, паркове и зелени площи също оказва положително въздействие върху условията на живот; като има предвид, че инвестициите в социални жилища следва също така да подкрепят изграждането на повече общностна физическа инфраструктура (общински центрове, спортни съоръжения и др.), както и общностни програми за по-нататъшно подобряване на качеството на живот на хората;

АЙ. като има предвид, че СЗО определи жилищата като ключов сектор за действия за справяне с неравенствата в здравеопазването ([38]); като има предвид, че в своите жилища 2,1 % от европейските граждани не разполагат с вътрешна баня, душ или тоалетна; като има предвид, че повечето от тези граждани живеят в пет държави членки: Румъния (27,7 %), България (15,3 %), Литва (10,6 %), Латвия (9,9 %) и Естония (5,3 %) ([39]); като има предвид, че селските райони са особено засегнати от недостатъчните инвестиции в достъпа до канализация и други основни комунални услуги; като има предвид, че при определянето и прилагането на своите политики и дейности Европейският съюз следва да осигури високо ниво на защита на човешкото здраве;

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability
([37]) Банка за развитие на Съвета на Европа, Жилищно неравенство в Европа, 2017 г., стр. 34.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

АК. като има предвид, че според Комисията домакинствата с деца като цяло са изложени на по-висок риск от изключително лоши жилищни условия, а делът на децата, живеещи в пренаселени домакинства, е по-висок за децата, живеещи в бедност, отколкото за населението като цяло; като има предвид, че липсата на достъп до социални жилища е пречка за децата от домакинства с ниски доходи, причина за което е недостатъчното предлагане на социални жилища, водещо до дълги периоди на чакане; като има предвид, че жилищата с подходящо отопление и с наличие на безопасна питейна вода и канализация и жилищата като цяло са ключов елемент за здравето, благосъстоянието, растежа и развитието на децата; като има предвид, че наличието на подходящо жилище допринася и за ученето и образованието на децата ([40]);

АЛ. като има предвид, че енергийната бедност е постоянен бич, който засяга милиони хора в ЕС, и като има предвид, че COVID-19 задълбочава тази криза, като ограниченията водят до рязко нарастване на потреблението на енергия и на разходите за енергия; като има предвид освен това, че вследствие на COVID-19 голям брой работници са загубили работата си или част от доходите си въпреки мерките за финансова подкрепа и режима на работа при непълно работно време, въведен от повечето държави членки и подпомаган от ЕС; като има предвид, че помощите за жилищно настаняване и субсидиите за наем често не са достатъчни, за да покрият действителните жилищни разходи, а в някои държави много строгите критерии възпрепятстват достъпа до помощи за жилищно настаняване за уязвими групи;

АМ. като има предвид, че обществата застаряват и търпят демографски промени; като има предвид, че жилищните нужди се променят с възрастта в съответствие с промяната на начина на живот или семейното положение; като има предвид, че пречките пред жилищното настаняване включват недостъпност, самота, опасения във връзка с безопасността и разходи за поддръжка;

АН. като има предвид, че жилищата трябва да са безопасни, удобни и лесни за поддръжка, като това е особено важно за по-възрастните хора;

АО. като има предвид, че енергийната ефективност на жилищния фонд има пряко отражение върху енергийната бедност и разходите за поддръжка; като има предвид, че пазарът на газ и енергия е един от най-печелившите сектори в света, но почти 7 % от домакинствата в ЕС не са в състояние да плащат сметките си за комунални услуги ([41]); като има предвид, че домакинствата с по-ниски доходи също плащат повече за електроенергия; като има предвид, че вълната на саниране може да играе важна роля за енергоспестяване, намаляване на разходите и потреблението на енергия и следователно за подпомагане на облекчаването на енергийната бедност и подобряването на комфорта, санитарните условия и условията на живот за всички;

АП. като има предвид, че декарбонизацията на икономиката на ЕС до 2050 г. е обща цел в борбата срещу последиците от изменението на климата и че енергията, използвана за отопление и охлаждане на сгради, е една от основните причини за това изменение на климата; като има предвид, че посредством Европейския зелен пакт Европейският съюз си постави цел за повишаване на енергийната ефективност на сградите;

АР. като има предвид, че в момента повече от половината държави — членки на ЕС, разполагат с над 500 жилища на 1000 жители; като има предвид, че тази стойност е най-висока в държавите, които са туристически дестинации и в които ваканционните жилища, построени за използване с цел почивка през активния сезон в популярни туристически дестинации, не способстват за посрещане на нуждите от жилищно настаняване на обществото като цяло ([42]);

АС. като има предвид, че бежанците, лицата, търсещи убежище, мигрантите, особено тези без документи, вътрешно разселените лица, лицата без гражданство, лицата с увреждания, децата и младите хора, коренното население, жените, ЛГБТИК лицата, възрастните хора и членовете на расовите, етническите и религиозните малцинства са непропорционално представени сред хората, живеещи в бездомничество, в неформални или в неподходящи жилища, и често са изтласкани в най-маргиналните и опасни райони; като има предвид, че в резултат на жилищния си статус споменатите по-горе хора се сблъскват често и с междусекторна дискриминация; като има предвид, че при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Европейският съюз се стреми да се бори срещу дискриминацията, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация;

АТ. като има предвид, че на 12 ноември 2020 г. Комисията прие първата си стратегия за равенство на ЛГБТИК лицата;

([40]) Проучване за осъществимост за гаранция за децата: Документ за обсъждане на целевата група относно децата, живеещи в несигурна семейна ситуация.

([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1

([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf.

АУ. като има предвид, че в CM/Rec(2010)5 Комитетът на министрите на Съвета на Европа препоръча на държавите членки да вземат мерки, за да се гарантира, че от достъп до адекватно жилище може да се ползват ефективно и еднакво всички лица без дискриминация на основание сексуална ориентация или полова идентичност; като има предвид, че той също така препоръча да се обърне подходящо внимание на рисковете от бездомничество, на които са изложени ЛГБТИК лицата, включително млади хора и деца, които могат да бъдат особено уязвими по отношение на социалното изключване, включително от собствените си семейства;

АФ. като има предвид, че проучването на Комисията относно правното признаване на предпочитания пол в ЕС подчертава дискриминацията спрямо транссексуалните лица и лицата с неконформистка полова идентичност по отношение на достъпа до пазара на жилища, включително загубата на домовете им поради изискването за развод при някои процеси на признаване на пола в ЕС; като има предвид, че достъпът до правно признаване на предпочитания пол увеличава вероятността транссексуалните лица да намерят жилище в случаите, в които се изисква документите им да съответстват на изразената от тях полова принадлежност;

АХ. като има предвид, че Комисията разполага със значителен брой правомощия, свързани с жилищния пазар, включително банков надзор, парична политика, заеми и ипотечни кредити, включително правила за просрочване на плащания и уреждане на дългове, както и капацитет за намеса в случай на спекулативни балони, публични разходи за социално финансиране на жилища и необслужвани кредити; като има предвид, че съгласно Протокол № 26 към ДФЕС изпълнението на услугите от общ икономически интерес (УОИИ), като например осигуряването на социални и финансово достъпни жилища, следва да се основава на конкретни задачи, прехвърлени на национални, регионални или местни органи, които да отразяват нуждите и пропорционалната подкрепа за жилищно настаняване и за общностите;

АЦ. като има предвид, че спекулативните придобивания на жилища и земя играят важна роля за постоянното повишаване на цените на жилищата; като има предвид, че се забелязва рязко и непрекъснато увеличение на цените на жилищата и пазарните наеми, по-специално в градовете и градските и крайградските райони;

АЧ. като има предвид, че отстраняването от имот се определя като постоянно или временно отстраняване на отделни лица, семейства и/или общности против тяхната воля от домовете и/или земята, която обитават, без предоставяне на и без достъп до подходящи форми на правна или друга защита, които да са в съответствие с международното право в областта на правата на човека; като има предвид, че отстраняването от имот отдавна е признато за грубо нарушение на правата на човека;

Създаване на подходящи, енергийно ефективни и здравословни жилища

1. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че правото на подходящо жилище се признава и прилага като основно право на човека чрез приложимите европейски и национални законодателни разпоредби; призовава Комисията и държавите членки да гарантират равен достъп за всички до достойни жилища, включително чиста и висококачествена питейна вода, подходящи и справедливи санитарни условия и хигиена, свързаност към мрежите за водоснабдяване и канализация, висококачествена среда в помещенията и достъпна, надеждна и устойчива енергия за всички, като по този начин допринасят за изкореняването на бедността във всичките ѝ форми, защитават правата на човека на домакинствата в неравностойно положение и подкрепят най-уязвимите групи в защита на тяхното здраве и благосъстояние;

2. отново призовава за действие на равнището на ЕС за мораториум върху изключването на отоплението на сградите през зимата и призовава за въвеждане на непрекъснатост на доставките през зимата; осъжда заобикалянето на мораториума, като през есента отоплението не се включва и с това мораториумът се обезсилва; призовава Комисията да гарантира, че доставчиците на електроенергия ще приемат схеми за защита, за да гарантират вътрешното енергийно снабдяване на най-нуждаещите се, тъй като достъпът до основни комунални услуги като вода, електричество и канализация е от съществено значение за постигане на целите за устойчиво развитие;

3. призовава за въвеждане на минимални задължителни изисквания на равнището на ЕС за здравословни домове, в т.ч. по отношение на качеството на въздуха в помещенията, които да бъдат най-малко в съответствие с насоките на СЗО; призовава държавите членки да спазват и прилагат основните правила за обществената хигиена и общественото здраве, както и насоките на Световната здравна организация (СЗО) за подходящо жилищно настаняване, здравеопазване и подходяща температура, и на национално равнище да обменят най-добри практики и съображения;

4. призовава Комисията и държавите членки да дадат приоритет на намаляването на емисиите и на енергийната ефективност чрез саниране на жилища; подкрепя факта, че в съответствие с целите и принципите на Европейския зелен пакт при вълната на саниране ударението се поставя върху преодоляването на енергийната бедност и върху сградите с най-лоши енергийни показатели, за да се гарантира социално справедлив преход към неутрална по отношение на климата икономика, при която не се пренебрегва никой; призовава за обръщане на специално внимание на социалните жилища, еднофамилните

жилища и многофамилните жилищни сгради, обитавани от собствениците им, както и на преодоляването на неподходящите жилищни условия и на достъпността на жилищата; поради това подчертава, че наемателите на жилища и обитателите на собствени жилища следва да бъдат напълно информирани и да участват в проекти за модернизиране, без това да води до увеличаване на общите им разходи;

5. призовава държавите членки да провеждат кампании за спестяване на енергия; подчертава ролята, която играят минималните стандарти за енергийна ефективност (MEPS) за увеличаване на обема и степента на модернизиране на сградите с най-лоши показатели, и приветства планираното в рамките на вълната на саниране въвеждане на задължителни минимални стандарти за енергийните характеристики на съществуващите сгради при предстоящото преразглеждане на Директивата за енергийната ефективност и Директивата за енергийната ефективност на сградите;

6. приветства подкрепата на Комисията в рамките на вълната на саниране за финансиране на решения за домакинствата с ниски доходи; приветства модела на неутралност на разходите за жилище (включващ наеми, енергийни и текущи разходи и местни данъци), тъй като чрез него се съчетават социални и климатични цели и се предотвратява прогонването на наематели под предлог, че дадена сграда се нуждае от цялостно саниране, като се гарантира, че увеличаването на наемите се компенсира напълно чрез икономии на енергия; подчертава необходимостта от защита на наемателите от отстраняване от обитаваните от тях жилища по време на тяхното модернизиране;

7. отбелязва, че за да се осигурят стимули за модернизиране, по-специално в многофамилните сгради, от ключово значение ще бъдат участието, комуникацията и финансовите стимули; призовава Комисията, държавите членки и финансовите институции да гарантират широка наличност на финансиране за модернизиране, както и допустимостта за финансиране на всички категории собственост, включително в случаи, в които няма сдружения на собствениците на жилища;

8. призовава Комисията да даде приоритет на „вълната на саниране“ в рамките на многогодишната финансова рамка и инструмента за възстановяване, наречен NextGenerationEU, като постави хората в уязвимо положение в центъра на политиките за възстановяване, както и да гарантира равен достъп на всички до проекти за модернизиране, тъй като инвестициите в тази област може да подействат като антициклична намеса със значителен потенциал за създаване на работни места; призовава държавите членки в своите планове за възстановяване и устойчивост да дадат приоритет на модернизирането, за да допринесат за постигането на основно модернизиране на поне 3 % от европейския сграден фонд годишно; изисква да се обърне специално внимание на сградите с висок сеизмичен риск в сеизмичните региони на Европа;

9. призовава ЕС и държавите членки да подкрепят кръговата икономика в строителния сектор и да прилагат принципите на кръговата икономика със задължителни екологични критерии за сградите и продуктите; призовава ЕС и държавите членки при разглеждането на варианти за модернизиране да дават предимство на строителни продукти от нисковъглеродни, устойчиви и нетоксични материали, които също така позволяват лесно ремонтиране и повторна употреба, и да насърчават бързия преход към възобновяеми източници на енергия за отопление и охлаждане; подчертава, че с изграждането на домове, които в по-голяма степен щадят околната среда, тъй като са построени с по-устойчиви от екологична гледна точка и трайни материали, се създават както обширни социални, така и индивидуални икономически ползи; призовава Комисията и държавите членки да въведат в своите инвестиционни жилищни планове екологосъобразни социални жилища, включително критерии за устойчивост на социалните жилища;

10. призовава Комисията да гарантира, че съгласно правилата за обществените поръчки са възможни иновации и дългосрочни партньорства за модернизация в сектора на социалното жилищно настаняване, като например подхода за интелигентно съседство, предложен в рамките на Инициативата за достъпни жилища в рамките на вълната на саниране;

11. призовава държавите членки да подкрепят програми и стимули, с които се дава възможност на семействата да живеят в близост едни до други, така че да се засилят връзките между поколенията и да се дава възможност на по-възрастните хора, които са принудени да напуснат домовете си по финансови или здравословни причини, да намерят ново място за живеене, което да отговаря на нуждите им, без да се налага да напускат общностите, от които са били част дълги години;

Борба с бездомничеството и дискриминацията

12. призовава за цел на равнището на ЕС за слагане на край на бездомничеството до 2030 г.; призовава Комисията да предприеме по-ефективни действия в подкрепа на държавите членки за намаляване и изкореняване на бездомничеството като приоритет в контекста на плана за действие относно ЕССП;

13. призовава Комисията да предложи рамка на ЕС за националните стратегии за борба с бездомничеството, а също така призовава държавите членки да възприемат принципа „Housing First“ („Жилище преди всичко“) и да дадат предимство на предоставянето на постоянно жилищно настаняване на бездомните хора, включително чрез проактивни и реактивни мерки, в рамките на своите национални стратегии за борба с бездомничеството, въз основа на системни консултации с НПО, работещи в областта на бездомничеството, бедността и дискриминацията;

14. счита, че Комисията следва да проучи допълнително прилагането на успешни съществуващи модели, а именно „Housing First“ („Жилище преди всичко“), чрез подходящи инструменти за финансиране, като Европейския социален фонд плюс и Европейския фонд за регионално развитие;

15. подчертава необходимостта от сътрудничество между министерствата и между правителствата за разработването и прилагането на тези стратегии, както и от участието на основните заинтересовани лица, и насърчава обмена на най-добри практики между държавите членки;

16. подчертава значението на събирането на надеждни данни относно бездомничеството, включително бездомничеството сред младите хора, с участието на съответните НПО и органи, действащи в предоставянето на услуги на лица, застрашени или засегнати от бездомничество; призовава Комисията и държавите членки да приемат общо рамково определение и съгласувани показатели за бездомничеството в ЕС, което ще даде възможност за общо разбиране, системна съпоставка и оценка на мащаба на бездомничеството в различните държави — членки на ЕС, и ще позволи систематично да се наблюдава равнището на бездомничество на равнището на ЕС чрез институции като Евростат; призовава за използването на съществуващите инструменти като Европейската типология на бездомността и жилищното изключване;

17. призовава държавите членки и Комисията да предприемат мерки и да прилагат програми за млади хора, които навършват 18 години и са изложени на риск от бездомничество; призовава Комисията да осигури финансова подкрепа за младите хора да започнат независим живот, като подобри достъпа до информация относно средствата за жилища на достъпни цени и да гарантира, че преразгледаната гаранция за младежта допринася за справяне с бездомничеството сред младите хора, което се увеличава в много държави от ЕС;

18. приветства вниманието, отделено в стратегията за равенство на ЛГБТИК на бездомничеството на ЛГБТИК лицата, и по-специално на бездомничеството сред младите ЛГБТИК лица; призовава Комисията да създаде инструменти за подобрено събиране на данни, да насърчи научните изследвания в целия ЕС и да улесни обмена между държавите членки на подходи за справяне с проблема по отношение на ЛГБТИК лицата, засегнати от бездомничество;

19. повтаря призива си от 16 януари 2014 г. за слагане на край на криминализирането на бездомните хора и за промяна на дискриминационните практики, използвани за възпрепятстване на достъпа на бездомните хора до социални услуги и подслон;

20. призовава Агенцията на Европейския съюз за основните права за по-засилен мониторинг на престъпленията от омраза и инцидентите, мотивирани от апорофобия; подчертава, че бедността и бездомничеството не са престъпления; настоятелно призовава държавите членки да създадат в своите публични политики механизми за гарантиране на безопасността на бездомните хора и да въведат в своите политики за обществена сигурност апорофобията като престъпление от омраза; призовава Комисията и държавите членки да забранят дискриминацията въз основа на бездомничество или друг жилищен статус и да предприемат мерки за справяне с нея, както и да отменят всички закони и мерки, които криминализират или санкционират бездомничеството или поведение, свързано с бездомничество, като например нощуване или хранене на публични места, а така също да забранят принудителното изгонване на бездомни хора от обществени пространства, освен ако им се предостави безопасна жилищна алтернатива, както и унищожаването на личните им вещи;

21. призовава държавите членки да гарантират, че извънредните мерки за предотвратяване на бездомничеството и за защита на бездомните хора по време на кризата, свързана с COVID-19, по-специално чрез мораториуми върху отстраняването от имот и прекъсването на енергоснабдяването, както и чрез осигуряване на временно настаняване, ще бъдат поддържани толкова дълго, колкото е необходимо, и ще бъдат последвани от адекватни трайни решения; призовава държавите членки да подкрепят и популяризират неправителствените и благотворителните организации, които предоставят здравни и социални услуги на бездомни хора и им помагат да се предпазят от COVID-19;

22. признава, че в някои извънредни ситуации, като например когато става въпрос за лица в несигурна административна ситуация или за жертви на домашно насилие, на нуждаещите се следва да се предоставят решения за спешно жилищно настаняване, като например приюти; призовава държавите членки да гарантират, че никой не е принуден да спи на открито поради липса на достойни алтернативи; призовава Комисията и държавите членки да работят съвместно в подкрепа на безусловния достъп до спешен подслон с подходящо качество за всички нуждаещи се, изпаднали в остра нужда от жилищно настаняване; подчертава обаче, че това следва да бъде само временна мярка и не е алтернатива на структурни решения като превантивни действия и осигуряване на адекватно жилищно настаняване и социална подкрепа в отговор на бездомничеството;

23. припомня, че жените са изложени в особено голяма степен на кризата, свързана с жилищното настаняване; подчертава, че всъщност жените са засегнати в по-голяма степен от бедност, което се дължи отчасти на разликата в трудовите възнаграждения и пенсиите между жените и мъжете, както и на факта, че те по-често работят на намален работен ден; подчертава, че бездомничеството сред жените често е по-малко видимо и трябва да му се обърне специално внимание; призовава Комисията и държавите членки в своите стратегии за борба с бездомничеството да разработят съобразен с пола подход, за да подпомагат жените, изпаднали в бездомничество, които често преживяват сложни травми и са изложени на

риск от повторно травматизиране, като например домашно насилие и малтретиране, отделяне от децата им, стигматизация и липса на безопасни и сигурни пространства; призовава Комисията и държавите членки в своите политики за жилищно настаняване да разработят подход, основан на пола, по-специално като подкрепят жените, които се намират в специфични ситуации, като например самотни родители;

24. припомня, че социалното дистанциране и карантината, наложени във връзка с COVID-19, оказаха драматично въздействие върху броя на случаите на насилие над жени, включително доведоха до увеличаване на случаите на домашно насилие и малтретиране на деца; припомня, че икономическата независимост на жените се оказа ключов инструмент за справяне с насилието, основано на пола; поради това призовава Комисията и държавите членки да предоставят финансова подкрепа за жени, жертви на основано на пола насилие, които преминават към независим начин на живот, както и по-добър достъп до информация относно финансирането на жилища на достъпни цени като начини за подобряване на тяхната икономическа независимост и на стандарта им на живот;

25. призовава за всеобхватна и интегрирана стратегия за борба с бедността с определена цел за намаляване на бедността, включително за бедността сред децата; призовава Комисията и държавите членки да гарантират прилагането на правото на децата на подходящо жилище, включително чрез предоставяне на свързаната с това подкрепа за родителите, които имат затруднения с поддържането на жилище или достъпа до жилище, в което да останат заедно с децата си, като обръщат особено внимание на младите хора, които напускат институциите за закрила на детето; призовава Комисията да представи не по-късно от 2021 г. Европейска гаранция за децата с бюджет от 20 милиарда евро, като с прилагането ѝ се гарантира, наред с другото, достъпът на всяко дете в ЕС до достойно жилищно настаняване;

26. призовава държавите членки да гарантират равен достъп до достойно жилищно настаняване за всички, да се борят с расизма и антициганизма и да гарантират липсата на дискриминация въз основа на което и да било от основанията, посочени в член 21 от Хартата на основните права на ЕС; призовава Комисията и държавите членки да гарантират прилагането на Хартата, както и на Директивата за расовото равенство, на рамката на ЕС за изпълнение на националните стратегии за интегриране на ромите и Конвенцията за правата на хората с увреждания; изисква те да обърнат особено внимание на междусекторната дискриминация; призовава Съвета бързо да приеме хоризонталната директива за борба с дискриминацията; призовава Комисията ефективно да оцени политическия ангажимент на държавите членки и да започне производства за установяване на нарушение срещу онези от тях, които не прилагат законодателството на ЕС за борба с дискриминацията или които криминализират бездомните;

27. настоятелно призовава държавите членки да определят и прилагат политики срещу некоректните наемодатели на жилища в лошо състояние и наемодателите, които налагат прекомерно висок наем, както и да споделят помежду си добри практики във връзка с тези политики;

28. отбелязва с дълбока загриженост, че условията, при които живеят хората от ромски произход, продължават да са изключително тревожни, тъй като много от тях често живеят в изолирани населени зони, характеризиращи се със занижени стандарти на условията на живот; призовава държавите членки да насърчават пространствената десегрегация и да ангажират бенефициенти от ромски произход в проектирането, изпълнението, наблюдението и оценката на всички етапи от проектите за жилищно настаняване, за да гарантират ефективно, че им се предоставя информация, за да се възползват от съществуващите фондове, както и от антидискриминационните политики и механизми за предотвратяване на случаи на отстраняване от заеманите от тях жилища и предоставяне на достатъчно и подходящи зони за временни лагери за ромите с неуседнал начин на живот; подчертава неотложната необходимост от образователни кампании и кампании за повишаване на обществената осведоменост, както и от публични инвестиции в това отношение, които станаха още по-необходими и поради опасностите, свързани с пандемията от COVID-19; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да използват планирания Фонд за справедлив преход, предназначен за подобряване на положението в областта на жилищното настаняване, здравеопазването и заетостта, така че никой, в т.ч. и ромите, да не бъде пренебрегнат;

29. предупреждава, че за да може всяко отстраняване от имот да отговаря на международното право в областта на правата на човека, трябва да бъдат изпълнени редица критерии, включително пълноценно взаимодействие със засегнатите лица, проучване на всички жизнеспособни алтернативи, преместване в подходящо жилище със съгласието на засегнатите домакинства, така че никой да не изпадне в състояние на бездомничество, достъп до правосъдие с цел осигуряване на процесуална справедливост, както и спазване на всички права на човека; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че когато тези критерии не са изпълнени, отстраняването от имота се счита за принудително и представлява нарушение на правото на жилище; изисква отстраняването от имот, определено в международното право в областта на правата на човека, да бъде забранено при всякакви обстоятелства;

30. отбелязва с дълбока загриженост, че хората с увреждания често се сблъскват с редица сложни предизвикателства и с различни форми на лишаване от права в областта на жилищното настаняване, като например лишаването им от правото да живеят в общността с равни възможности, липсата на предоставяни в общността услуги, които са им необходими за прехода от институционални грижи към живот в общността, факта, че често са принудени да живеят в отделени домове за настаняване, бедността, липсата на достъп до програми за жилищно настаняване, съществуващите пречки пред достъпността

и др.; припомня на Комисията и на държавите членки, че Конвенцията за правата на хората с увреждания им налага задължения; призовава за бърза деинституционализация в цяла Европа и използване на наличните средства на ЕС и национални фондове за създаване на достъпни, несегрегирани жилища и за предоставяне на необходимите услуги в общността за хора с увреждания, за да се гарантира правото им на самостоятелен живот в общността и те да имат равни шансове за участие в обществото;

31. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че средствата на ЕС или на държавите членки няма да се използват за жилищни проекти, които водят до сегрегация или социално изключване; призовава държавите членки винаги да вземат предвид качеството на жилищата по отношение на градското развитие, архитектурата и функционалността, за да се повишава благосъстоянието на всички; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят програми и стимули, които насърчават и укрепват връзките между поколенията, като дават възможност на хората, по-специално на възрастните хора, които трябва да напуснат домовете си по финансови или здравословни причини, да намерят нови жилища, отговарящи на техните потребности, без да се налага да напускат своите общности;

32. призовава Комисията и държавите членки да наложат общо задължение за спазване на критериите за достъпност в планираната вълна на саниране на обществени и частни сгради и да използват нейния потенциал за подобряване на достъпността за хората с увреждания и възрастните хора, както и за хората с двигателни и сетивни затруднения, за да направят жилищата удобни за техните обитатели, както и „ориентирани към бъдещето“ с оглед на развитието на демографските процеси;

Интегриран подход към социалното, обществеността и финансово достъпното жилищно настаняване на равнището на ЕС

33. призовава Комисията и държавите членки да направят жилищното настаняване един от крайъгълните камъни на плана за действие на ЕССП; припомня, че политиките на ЕС, програмите за финансиране и финансовите инструменти оказват голямо въздействие върху жилищните пазари, качеството на жилищния фонд и живота на гражданите; призовава Комисията да разработи спешно интегрирана стратегия на равнището на ЕС за социално, обществено, несегрегирано и финансово достъпно жилищно настаняване, като създаде благоприятна рамка за националните, регионалните и местните органи, за да се гарантира предоставянето на безопасни, здравословни и достъпни жилища на разумни цени за всички; призовава Комисията да подобри в рамките на тази стратегия действията си за ангажиране на всички равнища на управление в пълното и последователно прилагане на правото на достойно жилищно настаняване за всички;

34. приветства включването в европейския семестър на финансовата достъпност на жилищата; настоятелно призовава Комисията да гарантира, че всички специфични за всяка държава препоръки допринасят положително за пълното и последователно прилагане на принципите на ЕССП, както и за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие и на целите на ЕС в областта на климата, определени в Зеления пакт; настоятелно призовава държавите членки да изпълнят специфичните за всяка държава препоръки относно достъпността на жилищата; посочва, че в националните програми за реформи следва да бъдат включени национални планове за жилища на достъпни цени, и изисква от Комисията и държавите членки да създадат конкретни стратегии за справяне с пречките пред правото на жилищно настаняване, като дискриминация, спекулации, хищническо кредитиране, заграбване на земя, конфликти, отстраняване от имот, влошаване на околната среда и уязвимост към бедствия;

35. подчертава необходимостта да се усъвършенства показателят за индекса на цените на жилищата; счита, че дадено жилище е финансово достъпно, когато дава възможност да остане определен минимум от средства за покриване на други разходи от основно значение за достоен живот; подчертава необходимостта от разработване на изчерпателно определение на финансовата достъпност на жилищата на равнището на ЕС, като се вземат предвид широк спектър от показатели, като равнищата на отстраняване от имот и на бедност; посочва, че настоящият референтен праг за степента на прекомерни жилищни разходи, който е в размер на 40 % от разполагаемия доход на едно домакинство, е недостатъчно представителен за броя на домакинствата, обременени с прекомерни жилищни разходи; призовава за преоценка на референтния праг и приканва Евростат да изготви по-широк набор от данни за жилищните разходи на домакинствата от 25 % до 40 % от разполагаемия доход с интервали от 5 %;

36. настоятелно призовава Комисията да предостави по-точни, качествени и сравними данни за пазарите на жилища и да наблюдава достъпността на жилищата в целия ЕС, включително на местно и регионално равнище, чрез статистическите данни на ЕС за доходите и условията на живот (EU-SILC) на Евростат и Европейската обсерватория на енергийната бедност, като взема предвид фрагментацията на националните жилищни пазари и различията между държавите членки;

37. призовава Съвета и държавите членки да въведат отново неформалните срещи на министрите на жилищната политика, да включат и Парламента в тях, да ги отворят за заинтересованите лица и да представят преразгледан формат на координационните центрове по въпросите на жилищното настаняване, за да се гарантира механизъм за обмен на информация между държавите членки, и да предоставят платформа за обмен на най-добри практики за справяне с бездомничеството и осигуряване на достойно и финансово достъпно жилищно настаняване;

38. насърчава държавите членки да си сътрудничат при финансирането на социални инвестиции, насочени към решаване на жилищни проблеми със социалните партньори, гражданското общество и частния сектор, много от които играят и могат да играят ключова роля в разработването и поддържането на адекватни жилищни решения за хората в уязвимо положение;

39. призовава държавите членки да инвестират повече в достъпни домове за възрастни хора с качествени услуги за полагане на грижи, достъпни за по-широк кръг от по-възрастното население;

Гарантиране на сигурността на владение на жилищата и приобщаващи жилищни пазари

40. посочва, че 25,1 % от наемателите в Европа, които плащат наеми по пазарни цени, изразходват над 40 % от доходите си за наем, и че средният размер на наемите непрекъснато се увеличава ([43]); призовава държавите членки и регионалните и местните органи да въведат правни разпоредби, включително ясни правила за отдаване под наем, с цел защита на правата на наемателите на жилища и на обитателите на собствени жилища както и с цел насърчаване на сигурността както на собствениците, така и на наемателите, и предотвратяване на отстраняването от имот, включително след мерки за модернизиране, включително на живеещите в жилище, което е отчуждено от държавата в рамките на процеса на реституция; призовава държавите членки и регионалните и местните органи да гарантират прозрачност на наемите и да предоставят подкрепа на организациите, работещи в областта на защитата на наемателите на жилища и на обитателите на собствени жилища и да създадат процедури за разрешаване на спорове с нисък праг;

41. приканва държавите членки да водят политика в областта на жилищното настаняване, която се основава на принципа на неутралност спрямо собствени жилища, частни отдавани под наем жилища и социални отдавани под наем жилища; призовава Комисията да се съобразява с този принцип в рамките на европейския семестър; счита, че правото на жилищно настаняване не следва да се определя тясно като достъп до социални жилища, а в по-широк смисъл, като право на живот в дом в мир, сигурност и достойнство; изтъква, че е важно да се определят прозрачни критерии за допустимост за социални и публично финансирани жилища, за да се гарантира равен достъп до жилищно настаняване; насърчава държавите членки да въведат национални стратегии за предотвратяване на социалната сегрегация чрез по-широко географско разпределение на социални жилища, достъпни за всички граждани, независимо от статута, пола, религията или етническата им принадлежност; призовава държавите членки да улеснят достъпа до жилищно настаняване и да насърчават развитието на квартали, характеризиращи се с разнообразие, чрез по-добър достъп до кредитни механизми и отдаване под наем с право на закупуване за младите хора, семействата с ниски и средни доходи и хората от групи в неравностойно социално и икономическо положение; насърчава държавите членки да си сътрудничат с банковия сектор, за да предоставят на тези групи гарантирани от държавата заеми на достъпни цени, като същевременно предотвратяват появата на спекулативни балони и изпадането в свръхзадлъжнялост;

42. призовава държавите членки да бъдат по-активни в коригирането на неравенствата на жилищния пазар, в т. ч. чрез предоставяне на всеобхватна информация относно функционирането на жилищните пазари, броя и географското разпределение на сделките, тенденциите при цените в конкретни пазарни сегменти и потенциала за развитие в други конкретни сегменти;

43. подчертава, че целесъобразните политики и мерки, които подкрепят подходящото предоставяне на жилищно настаняване, са от решаващо значение за поддържане на баланс и за подобряване на икономическото развитие на жилищния сектор в полза на цялото общество и осигуряват достъпна и благоприятна среда за живот за всички; счита, че предприетите мерки трябва да бъдат съзнателни, конкретни и насочени към реализирането на правото на жилище в разумен срок, и че държавите членки трябва да разпределят достатъчно ресурси и да дадат приоритет на нуждите на хората в неравностойно положение и маргинализираните лица или групи, живеещи в несигурни жилищни условия; ето защо призовава държавите членки да гарантират с подкрепата на Комисията предоставянето на достатъчно, подходящо и достъпно социално жилищно настаняване за покриване на нуждите от жилищно настаняване на тези лица и групи;

44. призовава държавите членки да разработят свои политики за изграждане на жилища, които да стимулират икономическия растеж в контекста на пандемията от COVID-19;

45. отбелязва със загриженост увеличената финансиализация на жилищния пазар, по-специално в градовете, при която инвеститорите третират жилището като актив с пазарна стойност, а не като право на човека; призовава Комисията да направи оценка на приноса на политиките и разпоредбите на ЕС за финансиализацията на пазара на жилища и на способността на националните и местните органи да гарантират правото на жилищно настаняване; да представи законодателни предложения за борба с финансиализацията на жилищния пазар; призовава държавите членки и местните органи да въведат подходящи мерки за противодействие на спекулативните инвестиции и да възприемат политики, благоприятстващи дългосрочните инвестиции на пазара на жилища, и да разработят политики за градско и селско планиране, които да са в полза на достъпното жилищно настаняване, социалната структура и социалното сближаване;

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en

46. подчертава, че прозрачността по отношение на собствеността и сделките с недвижимо имущество е от жизненоважно значение за предотвратяване на нарушенията на пазара на недвижими имоти и за предотвратяване на изпирането на пари в този сектор; отново изтъква задължението на Комисията, посочено в Директивата относно борбата с изпирането на пари, до 31 декември 2020 г. да представи доклад относно необходимостта от хармонизиране на информацията за собствеността върху недвижимо имущество и от взаимно свързване на съответните национални регистри с цел предотвратяване на спекулации; поради това повтаря призива си от 26 март 2019 г. държавите членки да разполагат с публично достъпна информация относно крайните действителни собственици на земя и недвижимо имущество;

47. призовава Комисията и държавите членки да осигурят по-добра защита на ипотечните кредитополучатели срещу отстраняване от имот; подчертава, че лица, които са били отстранени от имот, следва да могат да отстояват правата си в съда; призовава Комисията и държавите членки да засилят съществуващите обвързващи правила за поведение на кредиторите, обслужващите кредити лица и купувачите на кредити, за да се избегнат подвеждащи практики, тормоз и нарушаване на правата на потребителите, поне що се отнася до ипотечните кредити, или, ако е целесъобразно, да приемат нови правила; счита, че с тези правила следва по-специално да се определят изисквания за разумни и жизнеспособни мерки за просрочване на задължения в допълнение към мерките, предвидени в член 28 от Директива 2014/17/ЕС; приканва Комисията да оцени необходимостта от законодателно предложение за минимално съотношение между размера на кредита и стойността на обезпечението на пазара за ипотечни кредити; призовава Комисията да вземе предвид въздействието върху жилищните пазари, когато предлага правила за секюритизациите;

48. изтъква, че бурното разрастване на краткосрочното ваканционно отдаване под наем води до премахване на жилища от пазара и покачване на цените и може да окаже отрицателно въздействие върху условията на живот в градските и туристическите центрове; призовава Комисията да тълкува Директивата за услугите в съответствие с решението на Съда на Европейския съюз (C-390/18), в което жилищната достъпност и недостигът на жилища под наем се определят като „императивни съображения от общ интерес“, и следователно да предостави широка свобода на действие на националните и местните органи да определят пропорционални правила за услугите по настаняване, включително задължителна регистрация, ограничаване на разрешителните и специфични политики за зониране, ограничаване на срока, избягване на „туристификацията“, изпразването на градските центрове и влошаването на качеството на живот в тях в ущърб на жителите; настоятелно призовава Комисията да включи в законодателния акт за цифровите услуги предложение, съгласно което платформите на пазара за краткосрочно настаняване под наем да имат задължения за споделяне на информация в съответствие с правилата за защита на данните, тъй като този достъп до информация е от съществено значение за органите, за да се гарантира наличието на финансово достъпни жилища;

49. припомня на Комисията и на държавите членки, че ако не регулират пазара на недвижими имоти и финансовите участници, действащи на този пазар, за да осигурят достъп до финансово достъпни и подходящи жилища за всички, това ще доведе до неспазване на техните задължения по отношение на правото на жилищно настаняване;

50. призовава за включване на жилищния сектор, а не само на социалните жилища, в социалните услуги от общ интерес, тъй като това е от съществено значение за гарантиране на правото на финансово достъпни и достойни жилища за всички;

Инвестиране в социални, обществени, финансово достъпни и енергийно ефективни жилища

51. подчертава, че недостигът на инвестиции за достъпни жилища възлиза на 57 милиарда евро годишно ([44]); призовава Комисията и държавите членки да отдадат приоритет на преодоляването на недостига на инвестиции за жилища на разумни цени; във връзка с това призовава за реформа на рамката за икономическо управление, която да даде възможност на държавите членки да направят необходимите екологични и социални публични инвестиции, включително тези, свързани с развитието и подобряването на социални, публични и енергийно ефективни жилища на достъпни цени; освен това призовава за хармонизиране на счетоводството във връзка с методите за амортизация за инвестиции в достъпно жилищно строителство;

52. припомня, че като услуга от общ икономически интерес социалното жилищно настаняване е освободено от изискванията за уведомяване за държавна помощ; припомня, че социалното жилищно настаняване е единственият сектор в решението за УОИИ, за който Комисията посочва целева група (граждани или групи от граждани в неравностойно социално положение) и че това не се отнася за други социални услуги; счита, че това може да ограничи възможността за предоставяне на социални жилища на достъпни цени за всички; признава, че на равнището ЕС няма съгласувано общо определение за социални жилища; предупреждава обаче, че тясното определение на социалните жилища, с което те се ограничават само до „жилища за граждани в неравностойно положение или групи в неравностойно социално положение, които поради ограничената си платежоспособност нямат възможност да намерят жилище при пазарни условия“, е ограничително и възпрепятства способността на държавите членки да определят свои услуги от общ икономически интерес и услуги от общ интерес; подчертава, че УОИИ в областта на жилищното настаняване следва да се ръководят основно от специфични

([44]) Доклад на работната група на високо равнище относно инвестициите в социална инфраструктура в Европа: „Насърчаване на инвестициите в социалната инфраструктура в Европа“ (2018 г.).

изисквания, определени от националните, регионалните или местните органи, тъй като тези органи разполагат с компетентността да установяват и да вземат мерки за справяне с жилищните нужди и условията на живот на различните групи, които може да варират значително между селските и градските райони, и тъй като тези органи играят решаваща роля в целенасоченото вземане на решения; настоятелно призовава Комисията да адаптира определението на целевата група за социално и публично финансирано жилищно настаняване в правилата относно услугите от общ икономически интерес, за да се даде възможност на националните, регионалните и местните органи да подкрепят жилищното настаняване за всички групи, чиито нужди от достойни жилища на достъпни цени не могат да бъдат задоволени лесно при пазарни условия, като същевременно се гарантира отпускането на достатъчно финансиране за хората в най-неравностойно положение, така че да се деблокират инвестиции и да се осигурят достъпно жилищно настаняване, неутралност на жилищата и устойчиво градско развитие и да се създадат разнообразни от социална гледна точка квартали и да се засили социалното сближаване;

53. призовава Комисията и държавите членки да продължават да увеличават инвестициите в ЕС в социални, обществени, енергийно ефективни, подходящи и финансови достъпни жилища, както и в борбата с бездомничеството и изключването от жилищно настаняване; във връзка с това призовава за инвестиции чрез Европейския фонд за регионално развитие, Фонда за справедлив преход, InvestEU, ЕСФ +, „Хоризонт Европа“ и Next Generation EU, и по-специално чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса (CRII) и Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса — плюс (CRII +); призовава за по-голямо взаимодействие между тези инструменти; приветства финансирането на кредити за социални и финансово достъпни жилища чрез InvestEU и в по-широкия портфейл на ЕИБ; призовава Комисията и държавите членки да включат в Механизма за възстановяване и устойчивост социалния напредък като инвестиционен приоритет заедно с екологичния и цифровия преход, за да защитят уязвимите хора от отрицателното въздействие на настоящата криза, и да включат в плановете за възстановяване и устойчивост планове за социален напредък, в които да се описва как ще бъдат прилагани принципите на ЕССП и къде ще бъдат насочени социалните инвестиции, включително инвестициите в социални жилища; настоятелно призовава Комисията да гарантира повишаването на достъпността на финансирането от ЕС и финансирането от ЕИБ за местни и регионални, социални и обществени доставчици на достъпни жилища; призовава ЕИБ да се опита да увеличи съответното кредитиране чрез целенасочена техническа помощ и по-тясно сътрудничество с финансовите посредници и държавите членки;

54. призовава Комисията да насърчава използването на европейските програми, които подпомагат възстановяването на жилища, с цел да се постигне финансова достъпност на жилищата;

55. насърчава държавите членки да гарантират, че всички бъдещи проекти за изграждане и рехабилитация на жилища имат за цел да насърчават изграждането на интелигентни сгради, при които потреблението на вода и енергия може да се следи и да се направи по-икономически ефективно, в съответствие с целите на Европейския съюз в областта на климата;

56. призовава Комисията, държавите членки и регионалните и местните органи да признаят, подкрепят и финансират ръководени от общностите, демократични и основани на сътрудничество решения за жилищно настаняване, включително общностни поземлени тръстове, като законни и жизнеспособни средства за осигуряване на пазарни и социални жилища; призовава за устойчив подход към ползването на градските площи, като например това да се дава приоритет на рехабилитацията на изоставени къщи пред създаването на нови;

o

o o

57. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.